SZABADDEMOKRATÁK A KIRÁLYDOMBNÁL

Kézfelemeléssel vagy felállva?

(Munkatársunktól.)

Szombat délután a Városligetben, a Királydombnál körülbelül ezer ember részvételével nagygyűlést tartott a Szabad Demokraták Szövetsége az Emberi és Polgári Jogok Deklarációjának 200. évfordulója alkalmából. A szónokok síkraszálltak a szabadság, testvériség, egyenlőség eszméi, a demokrácia, az emberi jogok mellett, követelték hazai érvényesítésüket. Ennek legfőbb akadályát a „tudományosnak nevezett szocializmusban", a „szovjet rendszerben" és az MSZMP-ben látták. *Demszky Gábor*, a rendezvény első szónoka így fogalmazott: az MSZMP a demokrácia kerékkötője, a kibontakozás akadályozója. Kijelentette, hogy a „szocializmus", a „közrend", a „közérdek" megfogalmazásokat, mivel azok az MSZMP uralmát jelentik, tüntessék el a jogszabályokból, továbbá, hogy az MSZMP-nek ki kell vonulnia a közhatalmi és államigazgatási intézményekből, valamint a munkahelyekről. Vádolta az MSZMP-t a *NEXT 2000 Kft.* megalapításáért, amely szerinte több mint másfél milliárd forintnyi pártvagyon magánkézbe adását jelenti. Az új demokratikus államrendet — mondotta — a szovjet típusú rendszer romjain kell kialakítani.

Másodikként *Tölgyesi Péter* vette kézbe a mikrofont. Tájékoztatott a politikai egyeztető tárgyalásokról. Szerinte az MSZMP foggal-körömmel ragaszkodik hatalmához, annak átmentésére törekszik. Felvetve azt a kérdést, hogy miért vállalkozott az SZDSZ a tárgyalásokra, kifejtette, hogy azért, mert az Országgyűlés még mindig az MSZMP kezében van, ezért bizonyos mértékben átvéve az Országgyűlés szerepét, megegyezésre kell jutni a tárgyalásokon az MSZMP-vel, amit az Országgyűlés majd „kézfelemeléssel vagy felállva" megszavaz. A szónok ellenezte a meghatározó politikai súllyal bíró államfői funkció bevezetését, mert esetleg egy „szimpatikusnak tetsző kommunistából" „egy kommunista diktatúra" lehetne. Bírálta az Ellenzéki Kerekasztal néhány részvevőjét, akik egyetértenek az államfői intézmény bevezetésével. Követelte a fegyveres testületek depolitizálását, a Munkásőrség és a katonai bíróságok feloszlatását.

A nagygyűlés harmadik szónoka *Kis János* volt. Kifejtette, hogy a szerencsésebb nyugat-európai népek szabadsága és demokráciája szükséges Magyarországon is. Hirdette: akinek jogai vannak, nem kér, hanem követel, nem panaszkodik, hanem tiltakozik, nem ad hálát, hanem az állam kötelességének tartja a jogok biztosítását. Név szerint támadta *Csurka Istvánt*, aki azt mondta: nincs szükség állliberális pártokra. Szerinte a cél, hogy Magyarországon valódi többpártrendszerű demokrácia legyen, épp ezért az SZDSZ ellenez minden olyan cselekvést, amely a jelenlegi egypártrendszert egy másik párt egypártrendszerével kívánja felváltani.

A rendezvény végén felolvasták az SZDSZ kispesti szervezetének — az elhangzottak szerint az Országos Sajtószolgálatnak már korábban leadott, de nem közölt — javaslatát, miszerint a Munkásőrséget alakítsák át Országos Természeti Katasztrófa Elhárító Szervezetté, fegyvereiket pedig adják át a hadseregnek, és vagyonukkal számoljanak el.

A nagygyűlés befejeztével a részvevők Csehszlovákia nagykövetsége elé vonultak, szabadságot követelve *Deutsch Tamásnak* és *Kerényi Györgynek*.

✸

Az SZDSZ a magyar politikai élet fontos tényezőjévé vált, amelynek szavát komolyan kell venni: ezért is ismertetjük a királydombi gyűlésen elhangzottakat, anélkül, hogy szükségesnek, vagy lehetségesnek tartanánk a tételes reagálást minden kérdésben. Megjegyezzük egyébként, hogy a reagálás bizonnyal sok kérdésben vitát jelent (úgy gondoljuk például, hogy romokból az elmúlt fél évszázadban elegünk volt . . .), de — és ezt is hangsúlyozni kell — nem minden ügyben. Kis Jánoshoz hasonlóan például mi is ellenezzük azt a törekvést, hogy a jelenlegi egypártrendszert egy másik párt egypártrendszerével váltsák fel. Nyilvánvaló, hogy csak az SZDSZ-szel és a kiépülő pluralizmus más felelős politikai erőivel folytatott türelmes és kölcsönösen toleráns párbeszéd vezethet el az egész magyarság javát szolgáló értelmes kompromisszumokhoz.

✸

A gazdasági hatalom átmentésének kísérleteiről és a Prágában őrizetben lévő két magyar fiatal ügyéről tárgyaltak vasárnap a Független Jogász Fórum kibővített választmánya ülésén.

A tanácskozás részvevői rendkívül veszélyesnek ítélik meg az MSZMP szűk körének azon kísérleteit, amelyekkel az eddig társadalmi tulajdonnak nevezett vagyont igyekszenek — magánvagyonná átalakítva — átmenteni. Erre a legutóbbi példa a Next 2000 gazdasági és szervezési Kft. létrehozása. Az FJF szerint az ehhez hasonló vagyonátmentési manőverek egyrészt megakadályozzák, hogy az elkövetkező szabad választások idejére viszonylagos esélyegyenlőség jöjjön létre.

A Független Jogász Fórum szerint az az átmenetről szóló tisztességes politikai megállapodás egyik legfontosabb előfeltétele, hogy az említett jogszabályok megteremtéséig zárolják a társadalmi szervezetek tulajdonában és kezelésében lévő vagyont.

Az FJF kibővített választmánya nyilatkozatot fogadott el a *Deutsch Tamás* és *Kerényi György* ellen Prágában folyó büntetőeljárás kapcsán. A Független Jogász Fórum ebben leszögezi: a Fidesz-aktivistákat olyan bűncselekmények elkövetésével gyanúsítják, amelyek alacsony büntetési tétele eleve nem indokolja az eljárás során alkalmazott szabadságelvonást. A kényszerintézkedés különösen indokolatlan annak tudatában, hogy a prágai magyar konzul személyesen vállalt kezességet az aktivistákért. (MTI)

Népszabadság, 1989. augusztus 28.